

verschillend niveau liggen, zo zijn er toch overal tekenen - voor ons in de geest zeer verheugend - waaruit blijkt, dat de mensen zelf meer zijn gaan nadenken.

Ik denk hierbij b.v. aan ontwikkelingen als die in Italië, waar nu steeds meer mensen kiezen voor een praktische en voor zichzelf gunstige benadering van de feiten en niet meer zich laat binden door reeksen van theorieën en mooie woorden, waar alleen enkelingen rijk bij kunnen worden.

Ik denk aan de wijze, waarop de mensen zelfs in landen als Chili op dit ogenblik hebben leren betreuren, dat Allende dood is en opnieuw een weg zoeken naar een ander bestaan.

Het is een denken, waarbij men niet meer vooral uitgaat van de stelling: wanneer mij dit van gezaghebbende zijde wordt gezegd, behoef ik er niets van te begrijpen. Dan is het vanzelf goed.

Nu weet ik wel, dat deze gang naar zelfstandig denken en handelen in uw land reeds lange tijd de mode is. In het Maagdenhuis kamperen geen maagden meer. En de gevaarlijk klinkende oproerige kretten hebben allang plaats gemaakt voor eindeloze stoeten van protesterenden, die op weg zijn naar het Binnenhof.

In vele andere landen was echter een gedragsdiscipline, volgens de normen van de overheid, tot voor kort gebruikelijk. Nu blijkt echter de mogelijkheid de massa met beloften, woorden en leuzen tot een gedisciplineerd gedrag te bewegen te vervallen.

Een goed voorbeeld van het verval van discipline, ook in landen van het westen, vormt Engeland. Tot voor kort kon men de werkende stand daar verdelen in twee soorten mensen. De ene groep volgde door dik en dun de bevelen van de vakbonden en de andere groep kende als enige leuze het "I am doing well, Jack".

Nu blijkt echter meer en meer, dat zowel binnen de vakbonden als onder de weinigen, die daarbuiten bleven, een reeks nieuwe visies omtrent het leven en de eisen, die een mens aan het leven mag stellen, opgeld doen.

Men valt niet alleen maar de hogere standen en de bezittende klasse aan, maar keert zich in steeds meer gevallen ook tegen de eigen leiders, die eigenlijk, tot voor enige jaren, een soort onaantastbare heiligen schenen te zijn.

Een bewijs van mondigheid volgens mij. Het zal u duidelijk zijn, dat tegen een dergelijke ontwikkeling een ieder, die de leiding heeft, vakbond of staat, zich zal willen verzetten.

Maar er zijn problemen ontstaan, die je niet meer met vergadertechnieken en leuzen op kunt lossen. Het wordt voor de leiders steeds moeilijker de kool en de geit te sparen, terwijl steeds meer mensen ook gaan begrijpen, dat je je koekje niet gelijktijdig kunt bewaren en opeten. Ergens is dit natuurlijk enige tijd wel mogelijk, maar dan is het eindproduct toch geen koek meer.

Nu wil men enerzijds niets prijsgeven van verkregen rechten, inkomen, of macht, terwijl men aan de andere kant wel veel offers zal moeten gaan brengen, wanneer men nog iets wil overhouden, van hetgeen men nu heeft.

Dit probleem is van grote invloed op alle verdere ontwikkelingen, die in de nabije toekomst een rol gaan spelen. Laat ons eens zien, wat er b.v. in Rusland aan de hand is.

Velen zullen denken, dat in een dergelijk land, met een enkele partij, die steeds aan de macht blijft en een geheime politie om de orde te handhaven en zelfs het denken van de mensen gelijk te schakelen, niets fout zal kunnen gaan.

Dat had men gedacht. Er is onrust. En niet alleen, omdat er weer eens een aardbeving is geweest. Want dat kan overal gebeuren. Is het u bekend, dat in verschillende steden reeds hongeroproeren uiteen werden geslagen? Wist u, dat zelfs in steden als Kiew, Odessa, maar ook in Moskou en Leningrad onrust is en demonstraties plaats vinden, omdat er niet voldoende levensmiddelen beschikbaar zijn? Realiseert u zich, dat dergelijke onlusten vooral in industriecentra steeds meer toenemen en dat een onbehagen veel verder is uitgegroeid hierdoor, dan ooit denkbaar zou zijn geweest door het werken van de een of andere progressieve groep?

Hier zowel als elders spelen zich ontwikkelingen af, waartegen zelfs de knapste staatsman machteloos is, terwijl zelfs de meest populaire vakbondsleider niet meer in staat blijkt zijn mensen in het gareel te houden.

Meer en meer bevinden leiders zich in een situatie, waarin een kompromis alleen maar een mislukkig beduidt en waarin een poging eigen inzichten zonder meer door te voeren strijd en ondergang kan betekenen voor hen.

Laat ons de factoren, die bij deze ontwikkelingen een rol spelen, eens nagaan. In het verleden was er sprake van een religieus gezag. Staat en kerk waren zeer nauw met elkaar verbonden en in vele gevallen feitelijk een eenheid. Dit bestaat niet meer.

Zelfs in katholieke landen als Italië durven de bisschoppen het niet meer aan iemand om politieke redenen in de ban te slaan. Zelfs wanneer een goed katholiek openlijk toegeeft, dat hij op de kommunisten wil stemmen, of zelfs voor de kommunisten kandidaat wil zijn.

In landen als Spanje zien wij, hoe een deel van de clerus op bijna wanhopige wijze progressief begint te doen, omdat de gelovigen in feite steeds minder vertrouwen hebben in de kerk en degenen, die die kerk vertegenwoordigen. De staat zelf wordt hier door steeds meer mensen gevoeld als een vorm van onderdrukking, die door niets te rechtvaardigen is.

Ik koos enkele landen in de buurt. Moet ik u ook nog wijzen op landen als Brazilië, waar het weer eens stevig aan het gisten is? Moet ik u wijzen op de grote moeilijkheden, die vakbonden en regering kennen in Argentinië? Of moet ik u wijzen op de toenemende moeilijkheden voor de gezagsdragers van India?

En wat te denken van de vreemde ommekeer in het gedrag van een toenemend aantal mensen in Japan? Ik zou u vele voorbeelden kunnen geven, maar in alle gevallen komt het op hetzelfde neer: Op gewone mensen, die zelf zijn gaan nadenken en die zich niet meer alleen met theorieën, dogma's, geloofswaarden enz. in bedwang laten houden.

Dat zegt niets over de werkelijke waarde van de dogma's, of de juistheid van de theorieën. Het zegt alleen maar iets over de praktijk. Die praktijk is kennelijk voor het merendeel van de mensen in deze tijd allesbehalve tevreden stellend.

In uw eigen land kunt u dit ook konstateren. Uw land heeft b.v. een socialistische regering. De bestrevingen van die

regering zijn inderdaad zeer sociaal. Maar praktisch alles, wat uit dit bewind is voortgekomen, mogelijk met uitzondering van enkele subsidiemaatregelen, blijkt eerder op rechtste dan op linkse denkwijzen georiënteerd te zijn.

U hoeft mij niet te geloven, want dit kunt u betrekkelijk eenvoudig zelf nagaan. Er is steeds weer sprake van een beschermen van bestaande machten en invloeden. Er is sprake van een voortdurend pogen de bestaande toestanden te handhaven en er is bovenal sprake van een in standhouden van een reeds langs bestaande hiërarchische indeling van het volk.

Dat is overal zo, zeker niet alleen bij u. In uw land komt men er ondanks dit alles nog steeds redelijk goed vanaf. Maar kijk b.v. eens naar de ontwikkelingen in Duitsland. Daar lopen de conflicten steeds meer op de meningen liggen steeds verder vaneen, de onrust wordt allerwege groter. Het zou mij daarom geheel niet verwonderen, wanneer de volgende president van dit land Strauss zou heten. Deze vogel zal dan de economische kop wel voorlopig in het zand steken en van macht en orde spreken, tot de storm losbarst. Wat voert tot grote interne onrust in het land. Dit zou kunnen voeren tot een nieuwe status voor Berlijn, dat immers reeds lang in zijn huidige vorm een doorn in het oog van de DDR is.

Je kunt de zaak gewoonweg voorspellen, niet op grond van paranormale waarnemingen, maar alleen reeds op inzicht in de menselijke natuur en inzicht in de bestaande situatie.

De ontwikkelingen zijn allerwege zo, dat steeds meer kleinere groepen trachten zichzelf en eigen inzichten ten koste van alles door te zetten. Sommigen gaan uit van idealistische of religieuze overwegingen, maar velen zullen zich voornamelijk bij dergelijke groepen voegen en daarin zelfs de leiding proberen te nemen uit iets, wat ik inkomensoverwegingen zou kunnen noemen.

U kunt rond u zien, waar u maar wilt. Overal ziet u minderheden en vaak zeer kleine groepen, die zich door het gebruik van onmenselijke middelen trachten door te zetten. Opvallend is hierbij, dat de meeste groepen, die om vernieuwingen en veranderingen roepen, wel bereid zijn te sterven voor de goede zaak, maar zodra het op meer materiele zaken aankomt als bezit, positie, invloed, menen, dat alleen de anderen voor het waarmaken van de verkondigde denkbeelden offers zouden moeten brengen.

Maar er zijn meestal geen offers meer, die je gemakkelijk kunt nemen. Doordat een ieder, ook zij, die het in feite niet werkelijk nodig hebben, steeds meer wil ontvangen en bezitten, is de gehele wereld in een economische crisis terecht gekomen.

Er zijn natuurlijk mensen, die in de huidige toestand nog steeds perspectieven menen te zien. Maar wanneer dit het geval werkelijk is, lijkt het er op, dat die perspectieven niet van natuurlijke oorsprong zijn, maar door kundige politieke tekenaars werden vervaardigd om de mensen tegen de feiten af te schermen.

De positieve verwachtingen, waarmede door vele leiders wordt geschermd, berusten o.m. op goede oogsten. Maar juist die zullen er in dit jaar in een groot deel van de wereld niet zijn. Men baseert zich op een minimum aan onrust onder de mensen.

Met de gevolgen van revoluties en opstanden houdt men geen rekening, altans niet openlijk, terwijl men zich kennelijk geheel niet bewust is, wat stakingen, die het wereldvervoer tijdelijk stil leggen op b.v. de zeeën, aan gevolgen met zich kunnen brengen. Maar wie garandeert deze optimisten, dat al die zaken voorlopig niet voor zullen komen?

Ik zeg niet, dat u allen opeens armoede zult moeten gaan leiden. U hebt allen geleerd te leven met een opblazen van de geldcirculatie, zodat uw munteenheid per jaar gemiddeld 10% minder waard wordt. U zult er heus niet al te veel onder lijden, wanneer dit eens een keer oploopt tot 15%. Zeker, die zaken kun je niet geheel voor een ieder compenseren. Maar degenen, die zo deskundig over een "nullijn" praten, zijn volgens mij grote nullen, want die weten kennelijk niet, wat er leeft onder de mensen.

Trouwens, wanneer er iemand is, die beweert, dat hij de nu optredende werkeloosheid in korte termijn bijna geheel kan oplossen, zo schijnt mij toe, dat hij dit met een chemisch oplosmiddel wil bewerkstellingen. Want een andere mogelijkheid daartoe bestaat er in het kader van de huidige maatschappelijke opzet niet.

Dat betekent: een ieder wil houden, wat hij heeft, wil steeds meer hebben, dan hij tot nu toe gekregen heeft. Dat betekent dan, dat steeds minder mensen zullen krijgen, wat zij werkelijk nodig hebben en waarop zij als mensen in feite toch wel recht hebben. Of dit nu geld, werk, voedsel, of iets anders betreft.

De criteria van dit jaar ondergaan waarschijnlijk rond de 20e een snelle verandering. Overal zal men te maken krijgen met grote moeilijkheden, vooral wanneer men enig gezag uitoefent. Om dit op te lossen zou men over veel geld moeten beschikken en juist dat wordt schaars.

In uw eigen land hoopt men de nodige middelen te vinden door nog zwaardere belastingen te gaan heffen. Maar zover dit op goederen plaats vindt, zal men ontdekken, dat steeds minder mensen bereid zijn een dergelijke hoge prijs voor een kleine luxe te betalen. En steeds meer mensen zullen tot de konklusie komen, dat zij wel gek zouden zijn om nog meer te gaan verdienen, wanneer zij van hun inkomen al direct meer dan de helft aan de staat moeten gaan afstaan.

Dit is niet, zoals mogelijk optimisten denken, gunstig voor de werkgelegenheid, zolang men produceert om zijn producten ook af te zetten. Want het gevolg hiervan zal op korte termijn een verandering in verbruiks- en aankoopgewoonten tengevolge hebben. De afzetmogelijkheid van vele producten komt in gevaar, elders zal men kiezen voor de voordeligste en goedkoopste producten.

Modemensen, die in moeilijkheden zitten, redeneren op het ogenblik: de jeugd heeft nooit tekort gehad. Die ziet er heus niet tegenop om voor een jurk f 200.- en voor een pak f 500.- te geven. Waarbij men vergeet, dat vele jongeren een mogelijkheid om dergelijke bedragen te besteden niet meer hebben. Want dergelijke bedragen kun je niet met het bezorgen van couranten en dergelijke jobs bijverdienen en vast werk is er voor steeds minder jongeren. Ook zij zullen er toe overgaan een pak van f 100.- te gaan kopen, ook al is dit niet zo hip en slecht van

snit en kwaliteit. En de meisjes zullen steeds meer een goedkoop lapje kopen en hun eigen kleding gaan vervaardigen, daar ook zij geen winstgevender baantjes kunnen vinden en dus tijd genoeg overhouden voor dergelijke bezigheden.

Wanneer de neiging te betalen voor goed vakwerk - dat duur is - steeds afneemt en gelijktijdig de prijzen van de eerste levensbehoeften aanmerkelijk stijgen - en daarnaar ziet het werkelijk wel uit - zal in feite de gehele industrie steeds minder werk krijgen. Het betekent in feite, dat alleen de goedkoopste landen nog kunnen exporteren.

Het gevolg is, dat de werkeloosheid onmerkbaar, maar onophoudbaar toe zal gaan nemen, naarmate het prijspeil stijgt. Voor een regering als de uwe betekent dit in feite, dat zij steeds machtelozer wordt en steeds minder de mogelijkheid heeft iets van eigen denkbeelden in de praktijk om te zetten.

Je kunt niet voortblijven gaan met heffingen om je eigen uitgavenniveau op peil te houden en bovendien er nog voor zorgen, dat een ieder, die geen werk heeft, toch een voldoende uitkering ontvangt om daarvan redelijk te kunnen leven volgens zijn gewoonte. Dat is onmogelijk.

Je kunt natuurlijk uitroepen, dat je veel moet doen voor de derde wereld. Maar ik vraag mij af, of je die wereld nog met geld kunt helpen, wanneer je eigen middelen steeds meer afnemen en bovendien je eigen munteenheid steeds minder waard wordt. Dan zal men andere wegen moeten zoeken, zoals ook je eigen mensen anders zullen moeten gaan denken en leven.

De opvallende veranderingen in het menselijke denken, die ik voor de naaste toekomst verwacht, wil ik u eveneens trachten duidelijk te maken.

Tot op heden is men geneigd geweest eisen te stellen aan degenen, die macht en gezag bezitten. Men heeft dus niet gesteld, dat men zelf iets tot stand zou brengen, maar heeft in feite van de overheden geëist, dat zij bepaalde zaken voor de mensen zou doen.

Maar die weg is te moeilijk, te ingewikkeld geworden en bovendien zijn er steeds minder middelen beschikbaar om aan dergelijke wensen en eisen gehoor te geven. Waarop steeds meer mensen zullen zeggen, dat de overheid zijn eigen zaken maar uit moet zoeken. Zij zullen het zelf wel even doen.

Wanneer de regering mij niet geeft, wat ik van node meen te hebben, zo zal men redeneren, dan neem ik het wel. En dat is de mensen zelfs erg gemakkelijk gemaakt: er zijn zoveel bankvestingen door geheel Nederland te vinden

Waarop de anderen natuurlijk zullen gaan roepen om gezag, handhaving van de orde, optreden en ingrijpen van de politie. Maar het aanwerven van goede agenten in voldoende mate is duur en bijna onmogelijk, vooral wanneer je mensen zoekt, die ook in het uniform met al zijn gezag nog bereid blijven, zich tegen hun medemensen redelijk te gedragen en hun macht niet te misbruiken. De politie zal steeds minder kunnen doen.

In uw land kwam, bij een gemiddelde toename van de aantallen misdaden en vergrijpen, met rond 21% - zonder verkeersmisdrijven - een aanmerkelijk lagere stand van opgeloste misdaden voor. Het blijkt, dat de politie reeds nu niet meer bij machte is kleinere misdrijven tegen eenvoudige burgers op afdoende wijze te vervolgen en bestrijden.

Kleine diefstallen moeten b.v. in feite door een toeval uitkomen, anders kan men daaraan eigenlijk niet eens meer iets doen. Blundert men per ongeluk eens tegen een groepje aan, dat vele diefstallen op zijn rekening heeft, dan kan men veel oplossen, zeker. Maar in de praktijk komt het er op neer, dat de politie reeds enige tijd niet meer in staat is de eigendommen en lijfelijke veiligheid van de mensen op afdoende wijze te beschermen.

Men slaagt er niet in alle overmatige gewelddadigheid zonder meer aan banden te leggen. Om eerlijk te zijn: men heeft daarvoor ook vaak de mensen niet ter beschikking. Wanneer een burger rabiaat optreedt, zo heeft men vaak tientallen agenten nodig om er een einde aan te maken en wanneer, zoals vaak gebeurt, vrienden, familie, of zelfs de buurt zich er mee gaat bemoeien, heeft men mogelijk nog veel meer personeel nodig. Het is duidelijk, dat men dergelijke zaken zoveel mogelijk uit de weg gaat, al is het alleen maar, omdat men niet weet, waar men het nodige personeel vandaan zou moeten halen en zich evenmin kan permitteren een nederlaag te lijden.

De handhaving van het openbaar gezag schiet steeds vaker tekort. Dit betekent, dat steeds meer mensen er voor voelen het gezag dan maar in eigen handen te nemen. Nu lacht men nog over bepaalde zaken en acht het nog onaanvaardbaar, dat bepaalde mensen uit het milieu met een wapen op zak lopen. Maar zo dadelijk neemt de gewelddadigheid nog meer toe en gaat ook de gewone burger zich van wapens voorzien. En wat dan?

Men spreekt in vele kringen op een heel aanvaardbare wijze over de ontwikkelingen, die men tot stand zou moeten brengen. Zeker. Maar wanneer je niets daarvan in feiten om kunt gaan zetten, wat dan?

Dit geldt op allerhande terreinen. Wat b.v. zal er voortkomen uit het bij steeds meer mensen in België voorkomend besef, dat een beambte een pensioen krijgt, dat vele malen hoger is, dan hetgeen men zich, zelfs met de zwaarste en langdurigste arbeid, als gewoon burger kan verwerven? Men zal dit dan in toenemende mate onaanvaardbaar achten en proberen daar iets aan te doen, ondanks alle ambtelijke pogingen het oude te handhaven ten koste van alles. Men zal zich vooral als gevolg van dit besef in toenemende mate gaan verzetten tegen de steeds verdergaande verambtelijking van de samenleving daar.

In Italië beseft men in toenemende mate, dat een zo groot deel van het daar werkende ambtelijke apparaat omkoopbaar is, dat de arme op de duur wel zelfstandig en voor zichzelf op zal moeten gaan treden om eigen rechten en eigendommen enigszins te kunnen beschermen. Ik kan hieraan meteen toevoegen, dat ik reeds tegen het einde van dit kalenderjaar in dit land het optreden verwacht van kleine benden, een soort neogaribaldisten, die alle misbruiken, die niet openlijk afgestraft worden, zelf gaan wreken.

Mensen worden zich vaak opeens bewust, dat er nog een andere wijze van leven en werken bestaat dan die, waarin zij een lange tijd gebonden zijn geweest. In Turkije b.v. zien wij grote groepen van mensen, die enige tijd elders "gastarbeider" zijn geweest. Voor het land betekende dit een extra inkomen aan deviezen. Maar het betekent ook, dat er, ook op het platte land, steeds meer mensen komen, die een zekere welvaart

bezitten en niet meer, zoals vroeger, tegen notabelen en rijken opzien.

Nu wordt de mogelijkheid voor jonge turken, arbeid in gastlanden te vinden, steeds minder. Op zijn minst betekent dit, dat de gastarbeider genoeg zal moeten nemen met minder, zelfs wanneer men hem aanslaat op gelijke hoogte met de eigen arbeiders in het land; wat in de meeste gastlanden niet feitelijk het geval is.

Maar wanneer dergelijke mensen naar eigen land terugkeren, hebben zij anders leren denken en handelen. Wat betekent, dat er in toenemende mate frictie ontstaat tussen deze mensen en degenen, die de oude verhoudingen willen handhaven. Zij zullen opkomen voor hun rechten, deze gastarbeiders en zullen er niets voor voelen van hun zuurverdiende kleine welvaart veel af te geven om mensen, die toch reeds meer hebben, nog wat rijker te maken. Dit alles kan tot nogal hevige botsingen voeren in Turkije en wel binnen afzienbare tijd.

Laat mij ook de geest even bij de actualiteit betrekken. U hebt waarschijnlijk reeds meerdere malen gehoord, dat het toenemen van gevoeligheid bij mensen en het ontdekken van geestelijke gaven in deze dagen toeneemt. Het effect, dat dit op de duur op de menselijke samenleving kan hebben, is dan ook niet denkbeeldig.

Men wordt zich meer en meer bewust van paranormale zaken. Maar niet een ieder zal dergelijke ervaringen nuchter als een normaal deel van het bestaan in eigen leven in kunnen passen. Er zullen sekten ontstaan, mensen zullen opeens meer aan magie gaan doen enz.

Wat de mensen daarvan maken, wat zij er mee proberen te doen, is echter voor het geheel niet zo belangrijk. Werkelijk belangrijk is de toegenomen gevoeligheid bij steeds meer mensen. Een aflezen van intenties bij anderen kan dodelijk zijn voor de nu heersende vormen van maatschappelijk verkeer, besef dit wel. Veel stellingen, idealen en oproepen zullen geen effect meer hebben, wanneer de mensen gaan aanvoelen, wat er achter schuilt.

Daar mensen dergelijke gevoelens niet voor zich plegen te houden, neemt het aantal mensen steeds toe, dat anderen attent maakt op bepaalde manoeuvres en onoprechtheden in de gemeenschap en de leiding daarvan. Het zal steeds moeilijker zijn voor machthebbers dergelijke gevoelens en uitingen te onderdrukken.

De geest zelf voelt er ook wel voor om die rommel op aarde wat meer aan de kaak te stellen. Want van de stedenbouwers in Nederland hebben wij wel geleerd, hoe je vernieuwingsplannen het beste kunt aanpakken.

Je begint met de betreffende zaken wat te verwaarlozen. Dan wijs je op de onherstelbare gebreken en krijgt zo de kans de zaken, die je in de weg staan, te slopen en vervolgens op die plaats je eigen projecten uit te voeren. Waar of niet?

Verloederd is een groot deel van de menselijke samenleving reeds vanzelf. Daaraan behoeft de geest dus verder niets te doen. Vanuit geestelijk standpunt is het daardoor mogelijk en nuttig geworden bepaalde denkbeelden aan te vallen op aarde en bestaande gezagsverhoudingen te slopen.

Dit betekent echter wel, dat wij de zaken zo zuiver en

begrijpelijk mogelijk de mensen voor moeten gaan leggen.

Elke mens is een vrij mens of behoort dit te zijn. Wat betekent, dat elke mens het recht dient te hebben om te denken, zoals hij wil om tenaanzien van zichzelf ook te handelen, zoals hij wil. Het betekent, dat die mens verantwoordelijk is voor alles, wat hij is en doet. Het betekent, dat geen gemeenschap het recht bezit van een mens te eisen, dat hij bepaalde denkbeelden terzijde zal stellen of handelingen, die in feite alleen hem en zijn naaste omgeving aangaan, zonder dat zij schadelijk zijn voor anderen, na zal laten. Men mag zelfs geen bepaalde gedragingen vergen van anderen, tenzij dezen direct samenhangen met het functioneren van de gemeenschap, waarvan deze anderen lid zijn.

Om als geest deze ontwikkeling te bevorderen, zouden wij de mensen moeten leren niet steeds meer wetten te maken, maar eerder steeds meer wetten af te schaffen. Wat een moeilijke taak zal zijn.

Want er zijn nu eenmaal heel veel mensen, die graag anderen vertellen, wat zij moeten doen, terwijl er maar heel weinig mensen zijn, die hun medemensen alle vrijheid willen en durven gunnen.

Daarom is het noodzakelijk de mensheid duidelijk te doen beseffen, wat er achter bepaalde wetten en maatregelen in feite aan bedoelingen verborgen is gebleven. En de geest kan dit doen door te inspireren.

Het is voor een mens soms veel belangrijker te weten, hoe hij innerlijk vrij kan worden en innerlijk hogere krachten en waarden te beleven, dan in een schijnvrijheid met een gegarandeerd inkomen nietsdoende rond te zwerven in een wereld, waarin hem feitelijk alles, wat niet tot zijn plichten wordt gerekend, hem verboden is of moeilijk wordt gemaakt.

Een mens moet eerst zijn geestelijke vrijheid terugvinden, voor hij verder kan gaan. De geest kan tot het vinden van deze innerlijke vrijheid bijdragen door allen, die ook maar een klein beetje gevoelig zijn, zoveel mogelijk te inspireren.

Wanneer de mens gaat beseffen, wat er met hem geestelijk en stoffelijk aan de hand is, zo zal die mens ook wel reageren. Degenen, die dit niet doen, schakelen zichzelf steeds meer uit in een geheel, dat innerlijke en stoffelijke besefontwikkelingen doormaakt.

Een zwijgende meerderheid is geen meerderheid: de zwijgende meerderheid is slechts het hersenloze klankbord voor manipulators. De mensen moeten zelf iets gaan doen.

Voor de geest is elke ontwikkeling in de richting van een de eigen verantwoordelijkheden geheel aanvaardende persoonlijkheid, die elke aantasting van eigen rechten en wezenseigenschappen - welke die dan ook mogen zijn - van groot belang.

Ons streven daarna kan vreemde konsekwenties voor ons hebben. Zo zijn wij heus niet voor een overvloed van abortusklinieken overal. Mogelijk stelt dit Van Agt vanrucht gerust. Maar wij menen eenvoudig, dat niemand het recht heeft in dit verband anderen wetten te stellen. Ik dacht, dat het de moeder was, die het kind moet dragen en opvoeden, niet de een of andere minister van justitie. Ik ben overigens bang, dat, wanneer die zwanger zou worden, er heel snel een abortuslegalisatie zou zijn.

Ons verzet tegen een steeds meer bij wet regelen van het menselijk gedrag en leven is trouwens gebaseerd op een ervaring, die u ook in de stof kent: een teveel aan regelingen doet alles stagneren.

Wanneer men, om het verkeer te regelen, steeds meer verkeerslichten neer gaat zetten, wat gebeurt er dan in feite? Het blijkt al snel, dat een verkeer, zo druk, dat daarbij die regeling noodzakelijk lijkt, niet vlotter verloopt, maar dat juist filevorming en stagnaties toenemen.

De redenen hiervoor? Het menselijke gedrag. Men wordt steeds weer tot stilstand gedwongen, staat steeds weer gedwongen in file te wachten. Geen wonder, dat steeds meer automobilisten het gerechtvaardigd achten tegen alle regels in, waar hen dit mogelijk is, nog net even een rood licht te "pikken". Dit betekent verwarringen met het kruisende verkeer en het gevolg is, dat steeds meer mensen steeds langer staan te wachten. Om dat te bereiken behoeft je echter geen verkeerslichten neer te zetten.

Mogelijk klinkt het u vreemd in de oren, maar hoe meer je de zaken probeert te regelen, hoe meer je een natuurlijke gang van zaken ontregelt. Laat men de zaken een natuurlijker verloop vinden, dan zullen de vertragingen zichzelf oplossen, door dat steeds meer mensen de punten, waarop dergelijke vertragingen en verwarringen plegen te heersen, gaan mijden, of andere tijden kiezen, waarop minder zwaar verkeer heerst ter plaatse.

Om een voorbeeld te geven: Wanneer iemand, die zelf in Wasse-naar woont, de Zeeheldenbuurt moet gaan saneren, dan zal hij dit nooit kunnen doen vanuit een besef, hoe de mensen daar leven en wat in hun ogen het belangrijkste is. De enigen, die daar juist zouden kunnen saneren, zijn de mensen, die zelf in die buurt wonen.

Je kunt stellen, dat er deskundigheid nodig is en kapitaal. Dat is juist. Men zal in bepaalde gevallen een keuze moeten doen, dat is soms niet te vermijden. Maar laat dan toch altijd in de eerste plaats het woord aan degenen, die bij een dergelijk plan betrokken zijn en geef hen ook het laatste woord.

De deskundige kan voorstellen doen, op mogelijkheden wijzen. De kapitaalverschaffer kan duidelijk maken, wat zijn eisen zijn. Maar het zijn de mensen zelf, die het beste weten, wat voor hen belangrijk is. Zij zouden de keuze moeten maken.

Nu doet men vaak, alsof de buurt in dergelijke gevallen inspraak heeft, terwijl in feite alles reeds vaststaat. In dergelijke gevallen zal de geest, wanneer het maar mogelijk is, mensen inspireren, zodat men kan overzien, wat er eigenlijk gespeeld wordt en zo bepaalde manipulaties van de publieke opinie kunnen doen mislukken.

Maar ja, wanneer gewone mensen te snel beseffen, waar het in feite omgaat, zullen vele machthebbers in moeilijkheden komen. De vraag voor hen is dan, hoe een machthebber zijn wil en inzichten kan doorzetten tegenover een menigte, die hem niet meer als gezaghebbend aanvaardt.

Wanneer het kabinet den Uyl morgen besluit, dat loonmatiging onvermijdelijk is en de lonen bevriest, terwijl alle arbeiders van het land zeggen: zolang de regeringsuitgaven blijven oplopen, willen wij ook meer, bestaat dat kabinet dan nog lang, wanneer het zijn standpunt niet herziet?

Dit zijn zaken, die voor ons van belang zijn. Wij kunnen de mensen helpen door hen inzicht in zich en eigen wereld te geven, niet door hen alleen maar een geloof te geven. Een mens met een geloof is een gelukkig mens, natuurlijk. Maar een mens met een geloof is eerst dan een werkelijk gelukkig mens, wanneer hij zijn geloof in de praktijk kan en durft leven.

Ik voel nu eenmaal veel meer voor b.v. een Jehovagetuige, die zich afsluit voor de wereld desnoods, maar wel leeft volgen de maatstaven van zijn eigen geloof, wat er verder dan ook van komen moge, dan voor iemand, die zegt: ik geloof werkelijk in Jezus enz. en prompt het tegenovergestelde doet van alles, wat volgens zijn geloof noodzakelijk is.

Men zal moeten leren in alles, zelfs in zijn geloof en idealen, waar te zijn met woord en daad. Deze waarheid van leven bij de mens kan bevorderd worden, wanneer de gevoeligheid van de mensen groter wordt en daardoor ook vanuit de geest de mogelijkheid ontstaat de mensen direct een dieper doorzicht te doen geworden in alles, wat er aan de gang is.

Wie hiermede rekening houdt, zal niet kunnen ontkennen, dat ook de geest wel degelijk bij dit alles betrokken blijkt te zijn. En om vragen te voorkomen: Wij in de geest hebben er geheel geen belang bij, dat u op aarde rijk, arm, of iets anders wordt. Wij weten één ding zeker: eens gaat u dood, dan komt u bij ons en de rest zien wij dan vanzelf.

Maar wat wij wel graag hebben : dat u zonder illusies naar onze wereld overkomt. Zonder de illusie, dat een ander aansprakelijk is voor uw daden, dat anderen uw fouten moeten verbeteren, of - erger nog- het denkbeeld, dat u onfeilbaar en onmisbaar bent.

Wanneer wij u daar vanaf kunnen helpen, wordt uw komst bij ons veel gemakkelijker . En wanneer de mensen vele van hun illusies terzijde leren stellen, zal het voor ons in de geest ook aangenaamer leven zijn.

Niet, dat wij niet gelukkig zijn. Maar mogelijk weet u wel, hoe vervelend het is je vol te eten, terwijl iedereen rond je honger lijdt en niet in staat te zijn de anderen iets te geven van je overvloed.

Voor ons is het erg belangrijk, dat de mensen op de wereld gelukkiger zijn met de werkelijkheid van hun bestaan. Wanneer de mensen precies zo zouden gevoelen t.a.v. hun medemensen als wij in de geest ons gevoelen t.a.v. de mensen, dan zou het op aarde al heel wate beter gaan.

Er zou een nieuwe wijze van leven ontstaan, inhoudende een: "Ik kan niet mijn genoeg eten, wanneer jij nog honger hebt." "Ik kan geen bontjas dragen, wanneer jij niet eens een schaalap bezitten kunt. " U weet nu, in welke richting u zich de door ons gewenste veranderingen moet zoeken.

Ik meen overigens, dat dit in feite alleen maar een normalisatie van de menselijke verhoudingen is: een terugkeer naar kleinere gemeenschappen, die onderling voor elkaar instaan en aan de andere kant een ontkennen van de overmacht van het "gezag".

Simpel weg: betaalbare huren krijgen wij. door alleen een aanvaardbare huursom te betalen en niet door te zeggen: het geeft niet, hoe hoog de huur is, want voor alles, wat ik te veel betaal, krijg ik toch wel subsidie.

Natuurlijk, het is beter, dat er subsidie komt, dan dat er voor velen teveel ellende bestaat, dat begrijp ik wel. Maar bij de door mij gegeven houding van de mensen zal ook het rendementsdenkbeeld wegvallen. Want dan gaat het er niet meer om, of je de stichtingskosten rendabel kunt maken, maar om de vraag, of alle mensen een woning kunnen krijgen, waarin zij waarlijk als mensen kunnen leven en dat is- maatschappelijk en zedelijk bezien- toch wel iets geheel anders.

Maar ja, dan kunnen er geen grote bouwondernemingen meer hun bazen rijkdom geven, dan kunnen geen grote industrieën draaien, dank zij allerhande bouwactiviteiten. Werk blijft er wel aan de winkel, maar zelfs de werkers in de bouw zijn dan mensen geworden, die een sociale taak vervullen en mogelijk een soort roeping kunnen gevoelen bij alles, wat zij nu voor medemensen doen.

Iemand, die een roeping heeft, streeft niet in de eerste plaats naar een groot inkomen, maar naar een goede taakvervulling, is mij altijd geleerd. De medische stand schijnt het in uw dagen vaak anders te zien, maar ja ... Menig lid van de medische stand herinnert mij aan Diogenes en voelt zich alleen gelukkig met een ton of meer....

Trouwens, velen onder hen zouden eens met een lampje in de hand de markt over moeten gaan om een mens te vinden. Want zij zien te veel in patienten een biochemisch geheel met een defect, dat bijgesteld dient te worden met zoveel mogelijk pillen en actie ter verhoging van eigen glorie en inkomen. Vooral artsen, die alleen particuliere patienten hebben, kunnen terecht uitroepen: hoe meer verhoging, hoe hoger mijn inkomen.

Hopelijk vergeeft u mij deze kleine boutade. Terug naar de feiten: Wanneer groepen zich onafhankelijk gaan opstellen, heeft een machthebber nog maar een enkel middel ter beschikking om zich te handhaven: lijfelijk geweld. Lijfelijk geweld is mogelijk, zolang een groot deel van het volk dit tolereert. Wanneer het geheel van het volk een dergelijk optreden niet meer tolereert, of een meerderheid hiertegen in verzet komt, wordt het steeds moeilijker met deze methode aan de macht te blijven.

Om ook hiervan een voorbeeld te geven: U hebt allen wel gehoord van de escadrons del morte, de eskaders van de dood, die een soort terreur uitoefenen in meerdere z. m. Amerikaanse landen. Mogelijk weet u dan ook, dat de laatste tijd steeds meer van deze idealistische moordenaars zelf vallen.

Het is duidelijk, dat dit niet alleen mogelijk is, dank zij het optreden van enkele beperkte groepen van stadsguarilleros. De leden zijn immers niet bekend. Een dergelijk grote reeks van aanslagen op de leden van die veemgerechten is alleen denkbaar, wanneer steeds meer mensen opletten en anderen te tip geven: hij is er een.

Dergelijke geruchten circuleren steeds meer en blijken steeds vaker dodelijk voor de betrokkenen. Het is wel zeker, dat, na enige opflakking van geweld, dergelijke groepen op de duur ten gronde zullen gaan, omdat niemand het meer aandurft, omdat men weet, wanneer men mij al niet krijgt, dan doodt men mijn vrouw en kinderen wel.

Zeker, dat is onrecht. Maar één, dat werd uitgelokt. En het verzet is niet erger, dan de daad zelf. Dit zal overal

meer en meer een rol gaan spelen.

Politie mannen kunnen natuurlijk nog steeds uitrukken met traangas en knuppels. En masse kunnen zij een demonstratie uit-een jagen, huizen ontruimen enz. Maar wanneer diezelfde politieman daarbij herkend wordt en mensen in zijn eigen buurt zeggen: dat nemen wij niet van je, zal hij dan nog de moed hebben om zo op te treden?

Dan blijft de machthebbers alleen nog de mogelijkheid om te werken met militairen, afgezonderd van de gemeenschap in hun kazernes, alleen uitrukkende om het gewone volk, waarmede zij verder niets te maken hebben, volgens bevel neer te knuppelen.

De militaire elite is een systeem, dat in vele landen, waar onrust onder de burgers heerst, bevorderd wordt, ongeacht het gevaar, dat daarin schuilt voor een militaire greep naar de macht. Zelfs in landen als Griekenland, waar de diktatuur officieel al lang voorbij is, zien wij nog steeds bij de machthebbers de behoefte zich te omringen met een militaire elite, die altijd en zonder meer het gezag trouw is, zonder zich daarbij ooit af te vragen, wat dit gezag in wezen is.

Maar zelfs waar men deze weg kiest, blijven er conflicten. Juist deze conflicten tonen de onmacht aan van degenen, die aan de macht zijn. En in landen, waar men een dergelijk optreden niet aandurft, blijken de gewone mensen steeds meer op hun eigen wijze met geweld of dreiging van geweld iets van de feitelijke macht aan zich te trekken.

Bedrijven worden b.v. bezet. Iets, wat ik op zich niet geheel juist acht, want vele van de bedrijven, die bezet worden, danken de omstandigheden, waardoor die bezetting een feit werd, aan een reeks eisen van de werknemers, waardoor een reëel functioneren van het bedrijf binnen de huidige sociale opzet onmogelijk werd gemaakt.

Maar goed: bedrijven worden bezet. Deze ontwikkeling maakt duidelijk, dat steeds minder mensen zich afvragen, wie iets bezit, of wie iets betaald heeft, maar zeggen: wie heeft het mogelijk gemaakt, dat de zaak functioneert? Die is de werkelijk-ke eigenaar.

Wat inhoudt, dat steeds minder in bedrijven productie en werkwijze van bovenaf bepaald kunnen worden, dat in steeds mindere mate het winstprincipe de functie van een bedrijf zal kunnen domineren.

Maar beseft men ook, dat daarmede het functioneren van een bedrijf in de huidige maatschappelijke opzet onmogelijk wordt gemaakt? Want zowel een kapitalistische als een socialis-tische maatschappij wil winst maken. Alleen bij de kapitalist gaat die winst direct naar bepaalde mensen toe en in een socia-listische maatschappij gaat het naar de staat, die het dan weer onmiddellijk aan bepaalde mensen uitdeelt.

De opvattingen omtrent rendabiliteit, zoals dezen nu gelden, zouden moeten verdwijnen. Maar niemand heeft de macht en het vermogen dit werkelijk tot stand te brengen. Zelfs degenen, die iets dergelijks willen, zijn onmachtig: je kunt dit niet tot standbrengen met terreur en niet met politieke maatregelen. Zelfs de vermogensaanwasdeling, die VAD, klinkt reeds nu naar een autobusmaatschappij, die al failliet is, voor de eerste rit is begonnen.

Realiseer u ook in dit geval weer, wat er in feite aan de hand is. Dit is een van die dingen zonder werkelijke inhoud. Een soort doekje voor het bloeden, ook al geloven sommige mensen er heilig in. Zie eens, hoe vaag dit alles is: wie zal de gelden beheren, wat zal ermee gebeuren, hoe moet er mee gewerkt worden?

Indien je stelt, dat de Vadgelden ter beschikking moeten komen, maak je van de vakbonden nog maar grotere kapitalisten. Want ook nu blijken de vakbonden grote bezitters te zijn. Er zijn bonden, die grote huizenblokken bezitten en verhuren tegen huren, die je niet bepaald sociaal kunt noemen, omdat je nu eenmaal een goede rente op je uitgezette gelden moet kunnen maken - ofschoon men de ondernemers vaak dit recht probeert te ontzeggen. Maar ja, daarom is het natuurlijk wel een voordeel, dat niemand weet, dat dergelijke huizen met vakbondsgelden gebouwd zijn.

Wees eens eerlijk: wanneer de mensen door dergelijke feiten eindelijk door de pretenties heen gaan zien, zal het moeilijk zijn de vakbonden ongewijzigd te handhaven en zal ook iets als de Vad op de helling moeten.

Bovenal zullen de mensen steeds minder genoeg nemen met de beloften van degenen, die niet weten, wat te doen en daarom stellen, dat alles met enig geduld wel weer beter zal gaan. Men zal dergelijke mensen verzoeken heen te gaan en hun functies over te laten aan anderen, die wel weten, wat zij kunnen en willen gaan doen.

De mensen zullen de leiders en machthebbers steeds meer voorhouden, dat zij alles wel eens een keer willen proberen, maar alleen onder voorwaarde, dat zij aan de hand van de feitelijke resultaten over de zaak mogen oordelen. Op grond van de feiten dus en niet op grond van theorieën of goede voornemens, die de machthebbers koesterden, toen zij begonnen. Dat steeds meer mensen zo denken en reageren, geeft de machthebbers in toenemende mate een angstig gevoel van machteloosheid.

Kijk eens naar Libanon, waar iets dergelijks zich tot de uiterste konsekwentie aan het ontwikkelen is. Kijk naar landen als Syrië, waar de feitelijke machthebbers zich in feite ook machteloos gevoelen en proberen de spanningen naar buitentoe af te wenden.

In Jordanië woedt eveneens een machtsstrijd, waarbij de z.g. leiders zich steeds minder zeker gaan gevoelen. Nu heeft men nog een gemeenschappelijke vijand, maar als die wegvalt, zal er onmiddellijk ook in dit land een strijd om het gezag ontbranden. Een verdwijnen van Israel zou de grootste ramp zijn, die de machthebbers van dergelijke staten ooit zou kunnen treffen. Zelfs nu ziet men in Jordanië, maar ook in andere arabische landen, steeds weer tekenen van een strijd om de macht tussen de leiders van een socialistisch georiënteerde palestijnse organisatie en het nu heersende bewind.

Ook in Tunis zien wij ontwikkelingen van soortgelijke aard en zal men op een gegeven ogenblik moeten kiezen. In uw land is dat allemaal niet zo erg: Wanneer uw land al een republiek zou worden, heet de eerste presidente Juliana en zij wordt opgevolgd door een Beatrix.

Er zijn landen, waarin het voorbestaan van een bepaalde macht niet alleen voor de heersers, maar voor een grotere kaste van levensbelang is.

Denk maar eens aan het lot van de Negus Negusti in Abessinië: met hem viel een heersende adel. De val bleef niet beperkt tot dat kleine mannetje met het gemoed van een struikrover, de houding van een edelman en de hebzucht van een kapitalist. Er is nog niets blijvends voor in de plaats gekomen en binnenkort wijzigen zich hier de machtsverhoudingen weer eens. Maar de groten van dit land hebben ondertussen reeds alles verloren, soms tot en met hun leven.

Aan dergelijke voorbeelden spiegelen zich andere machthebbers maar al te vaak. Zij beseffen, dat je wel steeds kunt proberen uit te wijken en je tegenstanders te vernietigen, maar er komt ook voor hen een ogenblik, dat de tegenstanders te talrijk zijn, zodat er geen mogelijkheid meer is te vluchten.

De ontwikkelingen maken duidelijk, dat dit niet alleen maar geldt voor vorsten en diktatoren. Ook de arbeider kan niet langer meer vluchten in een prijskompensatie om zich te beschermen tegen steeds sneller stijgende prijzen. De kapitalist kan niet meer zonder meer vluchten naar een goedkopere vlag, of een land met lage lonen. Op een gegeven ogenblik is ook voor hen het einde gekomen en is uitwijken niet langer mogelijk.

Dan moet je de feiten eindelijk aanvaarden, zoals zij zijn en ligt de enige oplossing in geheel andere, nieuwe menselijke ontwikkelingen. En wat zal daarbij blijken?

Solidariteit is niet iets, wat wij als groep tegenover 'n andere groep kunnen betonen op kosten van een derde groep, maar kan alleen nog bestaan, wanneer wij daarvoor ook zelf offers brengen, bewust, vrijwillig en eerlijk. Offers zal men in grote mate moeten willen brengen, indien men anderen werkelijk wil helpen.

Solidariteit betekent dan niet meer: uit belastinggelden betalen wij nolens volens wel voor ontwikkelingshulp, maar ontwikkelingshulp wordt gegeven door mensen, die vrij en vrijelijk uit hun eigen inkomen en middelen bijdragen om mensen, die het minder goed hebben, een kans op een beter leven te geven.

Het zal ook betekenen, dat men niet meer spreekt over een afwegen van belangrijkheden, maar over mogelijkheden en bekwaamheden. Het betekent, dat er geen sprake meer zal zijn van het bereiken van een positie, maar van het leveren van een prestatie.

Zo een gemeenschap vormen, betekent, dat een ieder het beste doet en geeft, wat voor hem mogelijk is en daarvoor leeft, zoals ieder ander. Ik besef, dat dit bijna maoïstisch klinkt. En indien de orde van Mao niet met geweld was afgedwongen en alleen door een voortdurende vernieuwing van geweld en onderdrukking kan worden gehandhaafd, zo zou ik dit de meest ideale vorm van samenleving willen noemen. U moogt dan kiezen, of u het christendom of maoïsme wilt noemen, want, gezien de leringen, is hierbij de overeenkomst vaak verbluffend. Zelfs een boeddhistische samenleving zou een goede aanduiding kunnen zijn, want de rechtvaardigheid, het volgen van het pad, de zelfbeheersing en welwillendheid tegenover de medemens zijn in het systeem evenzeer vertegenwoordigd.

In de nieuwe maatschappij zou bovenal iedereen zich niet meer mogen afvragen: Hoe is het voor mij het gemakkelijkste? Men zou zich eerder moeten afvragen: Wat is het beste voor ons allen en welke mogelijkheden hebben wij te samen?

Dit betekent dus niet, dat er geen mensen meer in een auto zullen rijden, maar wel, dat er maar heel weinig mensen zullen zijn, die alleen in een auto zitten enz.

Ik besef, dat de meeste mensen een dergelijke verandering niet wensen. Een ieder wil houden, wat hij heeft. Iedereen wil zijn eigen liefhebberijen doorzetten op kosten van anderen en ten koste van alles. Dit geldt zowel degenen, die fabrieken, kantoren en wegen willen bouwen als degenen, die het milieu willen sparen om eens een voorbeeld te geven. Men vraagt zich niet af, wat in de ogen van allen belangrijk is, doch stelt vanuit zich een volgorde van belangrijkheid en probeert alle anderen daaraan te onderwerpen.

Ik voorzie een geheel andere benadering van openbare zaken als b.v. openbaar vervoer. Ik kan mij voorstellen, dat u allen, of u reizen wilt of niet, een vastrechtkaart zult moeten kopen, waarmee u op alle vervoermiddelen vervoersrecht wint zonder verdere vergoeding. Mogelijk zal de prijs van een dergelijke kaart eenvoudig bestaan uit een bepaald deel van uw inkomen. Dan is het niet meer: vlug, veilig en voordelig, maar "reist u maar" Wat bovendien de mentaliteit bij reizigers ten goede zou komen, omdat er tussen hen geen verschil van klasse bestaat en men leren zal genoeg te nemen met iets, wat voor allen gelijkelijke mogelijkheden biedt.

Het wordt een maatschappij, waarin ook het verbruik een ander karakter krijgt. Men zal zich niet meer afvragen, hoe men b.v. brood winstgevend kan verkopen, maar men zal zich afvragen, hoe een ieder op eenvoudige wijze het brood zal kunnen krijgen, dat hij nodig heeft om te leven. In het begin zal er nog wel sprake zijn van enige luxe, die men apart en dan betrekkelijk duur zal moeten betalen. Wie in een villa wil wonen, zal een grotere inspanning daarvoor moeten leveren dan iemand, die in een hut wil wonen. In het begin zal dit nog een rol spelen. Maar de mensen zullen naar elkaar toegroeien. Ik kan mij ook niet indenken, dat binnen afzienbare tijd de eer te dienen in de plaats zal komen voor loon. Voor een goed loon is immers een ieder nu nog bereid de eer aan anderen te laten? Bellamy zal van zijn "jaar 2000" wel niet veel waar zien worden. Maar ook het "1984" van Orwell kan niet geheel waar worden. Big Brother sees you? Dat bestaat nu ook al. Maar "everybody sees Big Brother for what he is" geldt ook. En dat betekent, dat grote broer niet te veel kan doen, omdat kleine broertjes hem te samen te sterk zijn.

Een staatsdiktatuur in zo absolute zin voorzie ik zeker niet.

Wel zie ik, dat mensen, die als mens willen leven, zich steeds meer om het geheel van de mensheid moeten gaan bekommeren en steeds minder de kans krijgen in hun schulp te kruipen, onder het motto: ik zit goed, mij kan niets gebeuren.

Deze ontwikkelingen lijken mij op de duur onvermijdelijk. Maar ik meen niet, dat dit alles op korte tijd waar zal kunnen worden. Maar reeds nu zien wij de machteloosheid van degenen, die de macht hebben in alle systemen. Zij kunnen steeds minder hun visie dwingend aan anderen opleggen. Propaganda faalt steeds meer en steeds duidelijker.

Zeker, er zijn nu ook bij u partijen, die beweren, dat zij het land zullen redden en dit veel beter zullen doen, dan welke andere partij ook. Maar aangezien elke partij hetzelfde beweert

en elke partij reeds enige malen gefaald heeft, zijn er steeds weer mensen, die denken: de politici kunnen het geen van allen. Wat betekent, dat de politiek terug moet keren van het schilderen van luchtkastelen naar het huizen bouwen. Maar er zijn nogal wat luchtkastelenschilders, die het eenvoudig vertikken om met de feiten te werken. Weet u b.v., waarom de toestand in het kabinet den Uyl steeds weer zo explosief is? Het bestaat uit mensen, die heilig in hun eigen theorieën geloven en daarom weigeren te aanvaarden, dat anderen hen met de neus op de feiten drukken. Na lange nachtvergaderingen in het Catshuis bereikt men dan wel schijnbaar een overeenkomst, maar men is het niet werkelijk eens en neemt zich voor die ander dadelijk toch nog eens stevig een hak te zetten.

Wanneer de machthebbers niet meer in staat zijn hun problemen op te lossen, zullen zij uiteindelijk een keuze moeten doen. Maar elke keuze, die zij doen, bedreigt ofwel het volk danwel de staatslieden. Elke keuze in economisch opzicht bij grote bedrijven als Internationals zullen in deze tijd ofwel het voortbestaan van de zaak bedreigen, danwel het inkomen van degenen, die in dergelijke zaken een goede belegging zagen.

Mensen, die op verantwoordelijke plaatsen staan, weten in feite zelden, wat zij zouden moeten doen. Zij gevoelen zich machteloos. De ontwikkelingen dwingen zelfs hen te veranderen. Want aan spelregels houdt de gewone man zich steeds minder.

De machteloosheid van de theoretici neemt dagelijks toe. Steeds weer dwingen ontwikkelingen hen tot maatregelen, die zij in feite niet verantwoord zouden kunnen nemen. Ontwikkelingen dwingen steeds meer mensen zich te realiseren, dat het eindelijk uit is met de mogelijkheid van anderen te eisen. Zij leren moeilijk en beseffen pijnlijk, dat je zelf moet zijn, zelf moet waarmaken. De kracht van de geest is voortdurend aanwezig om de mensen attent te maken op fouten, zowel bij henzelve als bij anderen.

Dit moet wel resulteren in een versnelde ontwikkeling, die in rond 15 jaar het aanzien van de maatschappij geheel wijzigt. Hebt u vragen?

x u Kunt u iets zeggen over de ontwikkelingen in de Usa? Wat denkt u over de verhoudingen tussen noord en zuid, tussen industriële landen en ontwikkelingsgebieden?

- Ik meen, dat dit jaar in de eerste helft van 1977 een redelijke opleving in de Usa zal tonen. Het aantal werkelozen daar zal hierbij nauwelijks afnemen. Suksessen zal men echter wel behalen.

Een Reagan of zo zal geen president worden. Het is een Rockefeller, of iemand van gelijksoortige mentaliteit, die de grootste kans maakt de volgende president met langere ambtsperiode te worden. De herkiezing van Ford is mogelijk, maar deze zal dan niet lang meer aan het bewind blijven.

De economie van de Usa trekt aan, zover het afzetmogelijkheden betreft. Men krijgt echter te maken met moeilijkheden door het mislukken van oogsten, vooral in de middenstaten. Enkele kleinere en rottere rampen zullen de komende tijd eveneens een rol spelen. Indirect weerkaatst zich dit alles in de invloed, die dit land naar buitentoe zal kunnen uitoefenen: de macht taant. De stille bewapening, waarmede de Usa, maar ook b.v. de USSR bezig is, eist een te groot deel van het budget, terwijl het regeringsapparaat te kostbaar blijft.

Dit kalenderjaar komt men goed door, maar van augustus '77 tot maart '79 zijn er grote moeilijkheden. Daarna is weer enig herstel mogelijk. Een gunstige impuls voor de wereldeconomie verwacht ik van dit land niet, ook al geeft men zich moeite een dergelijke impuls te scheppen.

Verhoudingen noord-zuid: deze wordt bepaald door de noodzaak in de geïndustrialiseerde landen om aan de eisen van de arbeiders tegemoet te komen. Men kan daardoor niet op de eisen en wensen van de derde wereld werkelijk ingaan, hoe graag men dit mogelijk zou doen.

Het blijft bij een relatie, die sterk patroniserend is en grote mogendheden trachten in steeds meer landen gezag te krijgen en te handhaven. Het impliceert, dat in vele landen grotere en kleinere revoluties plaats vinden, waarbij men zich steeds meer tegen het westen zal afzetten en vaak ook de steun zal afwijzen, die men geboden krijgt. Men schouwt de steun als een recht en, indien men niet krijgt, wat men eist, zal men geneigd zijn alle hulp af te wijzen. Grondstoffen worden duurder. De gewone burgers zijn van dit alles, zoals gebruikelijk, het slachtoffer.

Ik verwacht op korte termijn grote veranderingen in Egypte, gepaardgaande met opstand of revolutie. De oriëntatie van het land wijzigt zich daarbij. Grote moeilijkheden voor Israel. Aan het einde van dit of het begin van het volgende jaar is een oorlogssituatie waarschijnlijk. Verscherping van de interactie tussen zuidafrika en zwarte landen op redelijke korte termijn.

In Z. Amerika grote veranderingen, sterk bevorderd door het optreden van natuurlijke krachten. Altans in dit jaar zal volgens mij geen bevredigende vorm van samenwerking gevonden worden tussen noord en zuid. Vele prijsstijgingen, die u zult moeten betalen in de komende tijd, hebben dan ook eerder een speculatief karakter en hebben geen verbetering van levensomstandigheden in de derde wereld ten gevolge.

x Hoe ontwikkelt de verhouding Rusland-China zich?

- Wanneer broeders elkaar haten, kunnen zij elkaar wel vermoorden. De verhouding doet denken aan de strijd tussen katholieken en gereformeerden. China wijst het russische denken af en omgekeerd. Veranderingen zijn denkbaar. Rusland zal een hardere houding aan gaan nemen. China beperkt zijn neiging tot gewapende conflicten in het besef, dat het hiervoor nog niet rijp is.

In dit jaar behoeft men volgens mij niet met het optreden met geweld door sovjettroepen in delen van Europa. Kleine grensgeschillen, vooral in buiten Mongolië, hebben geen verdere gevolgen.

Tussen China en Rusland zal nog enkele jaren een gewapende vrede blijven bestaan, ongeacht kleine grensgeschillen, die door beide machten wel propagandistisch worden uitgebuit. Over rond 6 jaren zou men moeten rekenen met een China, dat niet meer bereid is zich iets van Rusland te laten welgevalen. Dan dreigt gevaar voor strijd, omdat men hiermede dan een onderdrukking van vernieuwingen van denken in eigen land denkt te rechtvaardigen.

Hiermede moet ik echter mijn bijdrage beëindigen. Ik dank u allen voor uw aandacht en wens U een goeden avond.

-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

U hebt U in het begin nogal bezig gehouden met politieke, economische en sociale aspecten. Ik zou daaraan het aspect van de innerlijke mens toe willen voegen.

Een mens, diep in zich, droomt van een wereld, die voor hem niet bestaat. Een mens, diep in zichzelf, zoekt een werkelijkheid, die hij naar buiten toe niet durft uitdrukken. Een mens, diep in zichzelf, weet, dat veel, van hetgeen hij doet, zinloos is en dat veel, van hetgeen hij voorstelt aan de wereld, onwaar is.

Toch zal de mens, door diep in zich naar waarheid te zoeken, in zich de krachten kunnen vinden om meer en meer waar te zijn. Mensen bidden tot hun God. Maar velen bidden slechts, zoals een bedelaar smeekt om een aalmoes. Bewusten bidden echter tot hun God in een erkenning, van hetgeen Hij is voor hen, en zoeken in zichzelf naar aan antwoord op de volledigheid van de God, die zij in zich ervaren.

Mensen zoeken naar een waarheid, die zij kunnen volgen. Maar iets, wat je volgen kunt, moet bestaan in je eigen wereld. Iets, wat je volgen kunt, heeft een lijn, die wordt bepaald door drie dimensies en het denken van een beperkte, stoffelijke wereld.

Kun je de werkelijkheid volgen, dan kun je niemand volgen in je eigen wereld. Want de werkelijkheid is vol van etherische krachten, tweede werelden, vermengde werkelijkheden en schichten van goddelijk besef. Volg daarom niemand, maar aanvaardt de kracht in jezelf. Daaruit vind je waarheid.

Spreeken over de oneindigheid doet een mens gaarne. Zich voorstellen, wat oneindigheid is, kan hij niet. Spreek niet over oneindigheden en eeuwigheden, maar leef intens, wat er in je bestaat. Want eerst wanneer het besef van de tijd voor jou teloor is gegaan, kun je iets aanvoelen van datgene, wat eeuwig is.

De kracht der wereld wordt bepaald door de kracht van de geest. Wanneer uw geest niet sterk is, kan uw lichaam met al zijn krachten niets anders doen dan falen. Daar, waar de geest sterk is, kan zij zelfs een zwak lichaam zozeer meester worden, dat het meer presteert en voortbrengt, dan mensen ooit dorsten dromen.

In jezelf heb je een weten en een besef, dat meer is dan stoffelijke beperktheid, bezit je een kracht, die in staat is de grenzen, die een mens voor zich stelt, te doorbreken. Leef je werkelijkheid. U leeft in een stoffelijke wereld. Hij, die in zichzelf zoekt, mag dit nooit vergeten. Wie een innerlijke wereld in de plaats wil stellen van de wereld met mensen, dingen en dieren, waarmede men leeft, gaat ten gronde aan zijn dromen. Maar hij, die zich bewust blijft van de wereld waarin hij leeft, van al het andere, dat rond hem is en daaraan toevoegt de diepe waarden, die hij in zichzelf gevoelt, hij zal de krachten van de werkelijkheid sterker doen schijnen over al, wat bestaat. Hij zal bewust deel zijn van een totaliteit, zonder daarbij zijn wereld uit het oog te verliezen. Zo zal hij verwezenlijken, wat in het tijdloze waar is.

Met deze korte beschouwingen - want ik moet kort zijn - heb ik getracht u iets te laten zien van de innerlijke mens. Ik zou dit nu graag verder toe willen spitsen, op wat je zelf moet doen.

Wees je bewust van wat je bent. Niet van hetgeen je wilt zijn, niet van dat, wat je waar zou willen hebben, maar van de feiten. Durf jezelf te zien, zoals je bent, met al je tekortkomingen, met je mogelijkheden, je deugden en je fouten.

Eerst wanneer je jezelf durft aanvaarden, zoals je bent, kun je bouwen aan een wereld, waarin de stoffelijke bestaansvorm en de innerlijke, geestelijke kracht met elkaar vermengd worden. Dan kun je de totaliteit beleven en toch jezelf zijn.

Zoek niet in jezelf naar krachten, die je graag zou willen gebruiken. Maar ontdek je, dat je krachten bezit, gebruik die dan zonder voorbehoud. Wanneer je voelt, hier moet ik genezen, genees en vraag je niet af, of dit wel mogelijk is. Wanneer u voelt : in mij spreekt God, of: in mij spreekt de geest, neem de boodschap, vergelijk ze met de feiten en doe, wat u nodig acht.

Eerst wanneer je de innerlijke krachten en waarden gaat toepassen in je eigen wereld, daarbij bewust je beperkende tot al datgene, wat alleen van jezelf offers vergt, gevende aan al het andere, zal je komen tot een reële benadering en beleving van je eigen mogelijkheden. Ieder van u bezit gaven, elk van u is belangrijk. Maar het kan niet de gave zijn, die u begeert, het kan niet de belangrijkheid zijn, die u uzelf zoudt willen toekennen. Het is uw eenheid en harmonie met het geheel, uitgaande van de innerlijke erkenning, waardoor uw belangrijkheid en uw gaven bepaald zullen worden. Wees bereid. daarmee te werken.

Denk niet, dat een geestelijk bewustworden uw wereld tot een lichtende vreugde zal maken. De wereld blijft uw wereld en zelfs hij, die wandelt met God, zal soms een gaan over een kruisberg niet kunnen voorkomen. Maar een besef voor de zinvolheid der dingen, zal je in staat stellen te dragen, wat gedragen moet worden en alle offers te verwerpen, die niet noodzakelijk zijn.

Niemand kan u tot God voeren, wanneer u niet zelf eerst tot God gaat. Anderen geven u de vorm, waarin u uw beleven kunt uiteten, uzelf zult eerst het beleven moeten kennen. Geloof heeft zin, wanneer je beleeft. De vorm van een geloof betekent niet, dat je zult beleven. Durf in jezelf de grenzen van het waarschijnlijkste terzijde te stellen. Niets is onwaarschijnlijk in een werkelijkheid, waarin je eigen lichtende krachten, je geestelijke wezen, je verbondenheid met de totaliteit een rol spelen. Daar kan je zeggen, dat brood tot steen, of steen tot brood moet worden en het zal waar zijn, niet slechts voor jou, maar voor de materie zelf. Want wij zijn scheppend en herscheppend, omdat wij voortkomen uit een kracht, die in zichzelf de schepper en de schepping is. Probeer dit te beseffen. Spreek niet over, wat juist is of onjuist is, zover het anderen betreft. Spreek slechts over wat juist is vanuit jezelf.

Denk niet na over wat anderen zouden moeten doen, voor je alles gedaan hebt, wat je zelf zou kunnen doen. Vraag niet, dat anderen voor u tot God spreken zonder eerst zelf een poging te doen, naar die God te luisteren. Spiegel u aan de werkelijkheid, zoals u die kent, verwijt uzelf niets, verwerp uzelve niet, maar aanvaard uzelve. Want alleen de mens, die bereid is, zoals hij is, te treden voor het hoogste licht, zal de kracht van dit licht waarlijk beleven. Hij zal zijn zin en functie vinden vanuit dit Licht.

Goeden avond.

d.d. 21 mei 1976

--0-0-0-0-0-